

Dagmar Linhartová - „Obyčejný“ život v Protektorátu

V březnu tohoto roku jsme si povídali s paní Dagmar Linhartovou, za svobodna Hradeckou, o tom, jak prožívala druhou světovou válku. Ráno, okolo deváté hodiny jsme se vydali ke staré židovské synagoze v Michli, abychom se s ní setkali. Když jsme přišli, paní Dagmar nás mile přivítala, byla ráda, že se s námi může podělit o své zkušenosti a o svůj život. Začala vyprávět o své rodině, měla hodné rodiče, kteří ji dobře vychovávali.

Když jsem se narodila, byla jsem hrozně malinká, já ještě jsem teď, ovšem nevěřili byste tomu, měla jsem 1,005 kg a pochybovali, že jako nebudu, tak mě hned pokřtili, hned jsem dostala jméno, mamince se tohle líbilo, i když maminka byla Zdeňka a tatínek byl Josef, nevím, jak jsem to jméno dostala. Pochopitelně, já, jak jsem začala chodit a mluvit, tak jedna babička mi říkala „Dášenko“. A když jsem přečetla Čapkovu „Dášenko“ a přijela k babičce do Jizerských hor, tak jsem jí řekla: „Nejsem žádný pes, neříkejte mi tak!“ Tak mi začali říkat „Danuško“, z toho vznikla Dana.

Paní Dagmar se narodila 23. 1. 1931 a v průběhu války byla tedy zhruba stejně stará, jako jsme my dnes. Vyrůstala v Praze v Nuslích.

Vyprávěla nám, že i ona měla krásné dětství, na které stále ráda vzpomíná.

Celá Jezerka byla oplocená, byl tam plot, bílilo se tam prádlo, byl tam zahradník, prodával tam zeleninu, bylo tam plno ovocných stromů, třešně, hrušky, jablka. My děti, protože se shora z toho kopce se tam někdy prolézt šlo, tak jsme tam jako děti někdy běhaly. A protože jsme měli střídavé vyučování, to bylo vyučování jeden týden dopoledne a jeden odpoledne jsme měli výuku. A já, pochopitelně dopoledne lítala po švestkách, když bylo potom, potom jsem mámě nařikala, že mě bolí břicho, no nechtělo se mě pak odpoledne do školy a máma říkala: „Do školy půjdeš, půjdeš, celý den lítáš venku“. To víte, auta tady na ulici nebylo ani jedno. My jsme si tu na ulici hráli na vodníka. Voda byla ulice a tak jsme se honili, skákali do silnice panáka, prostě všechny tyhle dětské hry.

Paní Dagmar chodila poslední rok měšťanky do stejné školy, do jaké teď chodíme my.

Já jsem chodila nejdřív do Svatoslavky, protože, když začala válka, já jsem začala chodit do školy 1937 a šla jsem do Svatoslavky, protože jsem tam patřila jako spádová škola. A pak jsem šla až do druhé měšťanky, to se přeskakovaly ročníky ve válce, kdo šel ze 4. třídy, tak šel do 6. (do první měšťanky) a ti, co šli z 5. třídy, já jsem šla z 5. třídy, tak šli až do 2. měšťanky. No a na poslední rok, protože jsem vyšla, bylo mi v Květnové

revoluci 14 a tak jsem potom, po prázdninách, my jsme totiž už asi od února neměli školu, to byly samé nálety, a takže jsme do školy chodili hrozně málo, nebo jen pro úkoly. No a nakonec to dopadlo tak, že jsme šli až v červnu do školy a to už jsme šli k Mendíkům

Dozvěděli jsme se, že před nástupem do naší školy chodili děti a rodiče školu uklízet, protože zde byl lazaret. Rodiče dokonce svépomocí vymalovali, protože nebyli peníze. To si dnes nedokážeme představit. Chtěli jsme se dozvědět ještě více o jejím dětství, jak prožívala 2. světovou válku, jakou měla výchovu, kam chodila do školy a jak vyrůstala nebo jak se cítila. Zajímalo nás, jak moc se válka dotkla její rodiny. Protože jako malá byla paní Dagmar často nemocná, jezdila ke svým prarodičům do pohraničního Tanvaldu, kde chodila i do školky. Když Němci obsadili Sudety, museli se prarodiče odstěhovat. Jedna z věcí, kterou si naše generace už asi jen těžko dokáže představit, byly potravinové lístky.

No tak tenkrát bylo vše na lístky, jen si představte 1/8 mléka na den. Pan doktor mi například napsal potvrzení, že mám nemocné plíce, já samozřejmě nic nemocného neměla, ale doktor byl známý doktor, který mi psal...no, abych dostala větší přiděl potravin, no ono to stejně bylo málo. No, ale tak máma si třeba brala mléko 1x týdně

Maminka byla v Národně socialistické straně. Když měla paní Dagmar maturovat, přišel do školy špatný posudek, protože rodiče neschvalovali vše, co se tenkrát dělo, a proto neměla být připuštěna k maturitě. Zastala se jí ovšem její spolužačka, která byla v Komunistické straně, a tak paní Dagmar odmaturovala a dostala umístěnku na Liberecku.

V roce 1950 jsem musela odejít z domu, neměla jsem byt, tak jsem bydlela v hospodě. Dostala jsem se do Liberce a tam zase nebyl byt, a protože jsem chtěla slevu na vlaku dojíždět do Prahy, tak jsem se nepřihlašovala, byla jsem tam jen „přechodně“, neměla jsem nárok na byt, a tak jsem bydlela ve školním kabinetě. Pan ředitel mi tam dal z ředitelny koberec, abych tam měla teplo a bydlela jsem v kabinetě a potom jsem dokonce seběhla jen ze schodů, tam jsem odučila a šla zase „domu“. A já vám řeknu, že to bylo nejhezčí období, které jsem prožila!

Paní Linhartová dokonce zažila jako malé děvče zásah gestapa v jejich domě. Vyprávěla nám, že v Praze v jejich ulici uchovávala rodina Mandíkova tři členy odbojové skupiny Obrany národa - Morávka, Mašina a Balabána, kteří spolupracovali s londýnským centrem zahraničního odboje tím, že jim zasílali aktuální informace o stavu v Protektorátě. Měli vysílačku a jednoho německého spojence, který se jmenoval Auerthün. Charakteristickým rysem odboje bylo vytváření jednotných bojových skupin na místním základě bydliště. Tak to bylo i v domě, kde paní Dagmar bydlela.

A oni si řekli, že budou ty zprávy shromažďovat, jak se ti Němci připravují na válku. Hlavně, jaké budou mít zbraně. No a tohleto bylo v době, kdy už se Němci připravovali napadnout CCCP (i když měli smlouvu s nimi). Ten člověk, to byl Němec, jmenoval se Auerthün a byl tady ze zpravodajství z Drážďan a byl také v hlavním stanu u Hitlera v Berlíně a ty zprávy donášel sem, pochopitelně za to dostal zaplaceno, protože to dělal kvůli

penězům, bydlel v Dejvicích. Měl pokaždé jiné jméno, měl asi tři jména a samozřejmě, ti tři generálové nebojovali sami, měli plno spolupracovníků – odbojářů, kteří jim nechávali možnost u nich bydlet, nebo jim pronajmout. Ne pronajmout to nemohli, protože v Protektorátě , když byste někoho ubytovali – nechali si doma a nebyl přihlášen policajně, tak ho zavřeli. Tak to dopadlo tak, že každou chvíli měnili byty. A také byli tady u nás v Horní ulici, ale to jsme nikdo nevěděl z baráku.

V letech 1947-48 byli Mašín a Balabán dopadeni, vyslýcháni na Pankráci a nakonec popraveni, poslední z trojice Morávek se skrýval v Horní ulici spolu s radistou Peltánem. 28. června k večeru se to stalo...

Ta paní Mandíková, co tam bydlela, ti manželé, tak najednou zalívala kytky a vykoukla ven a viděla na rohu německé auto, vyskákali Gestapáci a ona se lekla. No tak tam k nim honem a oni vysílali do ciziny, museli okamžitě zmizet. Gestapo zablokovalo celou ulici, Horní, Nižší a prohlíželi každý dům, to se tenkrát domy nezamykali. Takže oni vše položili, měli oblečení železničářské a utekli.

Paní Mandíková spolu s panem Mandíkem spálili všechny dokumenty. Vysílačky se pokusili schovat na balkon, ale jelikož Němci osvětlovali reflektory celý dům, všimli si odrazu světla při otevírání dveří. Němci okamžitě vtrhli do bytu, objevili kufr s vysílačkou a následně manžele Mandíkovy odvedli. Pan Mandík byl v říjnu 1941 popraven na Kobyliském popravišti. Paní Mandíková byla vězněna v koncentračním táboře Ravensbrück.

Štábní kapitán Morávek byl nakonec gestapem dopaden a protože věděl, že ho čeká hrozné mučení , a protože nechtěl gestapu padnout do rukou, nechal si poslední kulku pro sebe.

Zeptali jsme se paní Dagmar na její životní motto. A ačkoliv pro ní období jejího dětství i dospívání muselo být nelehké, odpověděla k našemu překvapení naprosto úžasně.

„Já jsem ráda, že už jsou komunisté pryč, to je jedna věc. A i když jsou tu věci, které se mi také nelíbí, ještě by k sobě měli být lidé upřímnější, lepší, nemyslím, že by na mne byli zlí, ale tak nějak se chovají. Mějte radost ze života, vyberte si něco, co vás bude bavit, aby se vám to také líbilo.“

Jsmo moc rádi, že jsme se s paní Linhartovou mohli setkat a dozvědět se mnoho zajímavých informací. Paní Dagmar vypadala skoro provinile, že nám není schopná ke 2.světové válce říct něco závratného. Ale nám spousta událostí z jejího života připadala závratná až až. Ať už vystěhovávání prarodičů z pohraničí, přidělový systém, schovávání do krytů, umístěnky, život pod neustálým dohledem gestapa...

Myslíme si, že projekt Příběhy našich sousedů je jednou z věcí, které bychom si měli vážit. Díky tomuto projektu se vzpomínky pamětníků zachovávají a my se z nich dozvíme mnohdy i mnohem zajímavější věci než máme v učebnicích. I pro nás děti je to přínosnější forma učení. Díky projektu jsme si mohli vyzkoušet sestřihávání rozhovoru a jeho samotné nahrávání, nebo tvoření prezentací

týkajících se projektu. Zkusili jsme si i jaké to je, stoupnout si před třídu dětí a pokusit se je na 45 minut zaujmout naší prací. Snad se nám to povedlo.

